

Co-funded by
the European Union

dr Agata Malecha

**The connection between integration, sustainability,
work, language and belonging**

Co-funded by
the European Union

CEL WYSTĄPIENIA:

- Zaprezentowanie związku między integracją, zrównoważonym rozwojem, pracą, językiem i przynależnością

Co-funded by
the European Union

- Istotą zrównoważonego rozwoju jest próba odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób powinien przebiegać rozwój gospodarki, aby umożliwić trwałość tego rozwoju w długim okresie obejmującym wiele pokoleń.

Co-funded by
the European Union

- Główną cechą odróżniającą tradycyjnie postrzegany rozwój od rozwoju zrównoważonego jest przyjęcie dłuższej perspektywy czasowej. W tym kontekście działania podejmowane w zgodzie z ideą zrównoważonego rozwoju powinny uwzględniać zmiany w gospodarce, społeczeństwie i środowisku na przestrzeni wielu dziesięcioleci, nie skupiając się wyłącznie na bieżących potrzebach i pragnieniach.

Co-funded by
the European Union

- W koncepcji tej uwaga jest skoncentrowana na jakościowym aspekcie życia człowieka w powiązaniu ze środowiskiem przyrodniczym i gospodarczym, przy zapewnieniu trwałości w realizacji przyjętego kierunku rozwoju świata.

Co-funded by
the European Union

- W tym kontekście każde działanie powinno być: ekonomicznie żywotne, ekologiczne bezpieczne oraz społecznie akceptowalne.

Co-funded by
the European Union

- Ważnym filarem zrównoważonego rozwoju jest jego trwałość, z uwzględnieniem wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej sprawiedliwości. Drugim filarem tej koncepcji jest natomiast zrównoważoność, czyli realizacja celów ekonomicznych i społecznych, przy utrzymaniu wysokiej jakości środowiska naturalnego oraz zabezpieczeniu dostępności do jego zasobów w wymiarze czasowym i przestrzennym.

Co-funded by
the European Union

Wdrażanie idei zrównoważonego rozwoju wymaga zintegrowania różnych płaszczyzn ludzkiego działania, co oznacza osiągnięcie ładu na płaszczyźnie:

- moralnej (odpowiedzialność człowieka za przyrodę);
- ekologicznej (ochrona przyrody i krajobrazu);
- technicznej (nowe technologie, oszczędne wykorzystanie surowców);
- ekonomicznej (podatki, subsydia i inne instrumenty ekonomiczne);
- prawnej (prawo ochrony środowiska);
- społecznej (relacje międzyludzkie);
- politycznej (formułowanie, wdrażanie i kontrola strategii rozwoju zrównoważonego).

Co-funded by
the European Union

- Poszczególne dyscypliny naukowe kładą nacisk na różne obszary rozwoju zrównoważonego: nauki przyrodnicze koncentrują się na zagadnieniach ekologicznych, nauki techniczne badają parametry środowiska oraz normy emisji uwarunkowane rozwojem techniki, nauki humanistyczne analizują głównie działalność człowieka i jego odpowiedzialność za środowisko.

Co-funded by
the European Union

- Rozwój zrównoważony obejmuje trzy wymiary: ekologiczny, ekonomiczny oraz społeczno-kulturowy.
- W obszarze społeczno-kulturowym najważniejsze problemy dotyczą: niedostatecznego urzeczywistnienia zasad demokracji i praworządności, ubóstwa, braku bezpieczeństwa socjalnego, problemów demograficznych, nierówności w różnych obszarach, braku bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego oraz obciążenia dla zdrowia i jakości życia.

Co-funded by
the European Union

- Celami społecznymi w ramach rozwoju zrównoważonego są z jednej strony działania zmierzające do zmiany postaw społecznych tak, by w większym stopniu mogły być realizowane cele środowiskowe, a z drugiej zmniejszanie dysproporcji pomiędzy poziomem i jakością życia w poszczególnych społeczeństwach lub ich grupach.

Co-funded by
the European Union

- Elementami rozwoju zrównoważonego w obszarze społecznym są: równość (wszyscy mieszkańcy, bez względu na płeć, powinni mieć równe szanse na przetrwanie i zrealizowanie swojego potencjału rozwojowego), świadomość dla zrównoważonego rozwoju (przejawiająca się przez częstsze realizowanie bardziej zrównoważonych wzorców konsumpcji), uczestnictwo (jak najwięcej grup społecznych powinno być zaangażowanych w proces decyzyjny) oraz spójność społeczna (zdolność społeczeństwa do zapewnienia długoterminowego dobrobytu dla wszystkich członków społeczeństwa).

Erasmus+ Project SIBINE – July 2026

Co-funded by
the European Union

- Ważnymi problemami dotyczącymi współczesne społeczeństwa są bieda i nierówności. W skali świata łączą się one najczęściej z wieloma innymi problemami, do których można zaliczyć: zadłużenie, niskie ceny surowców, niską produkcję żywności na mieszkańca, brak uprzemysłowienia, rosnące nierówności między bogatymi i biednymi. Na rosnący problem nierówności zwrócił uwagę T. Piketty, zauważając, że proces podziału bogactwa był uwarunkowany przez mechanizmy polityczne, a nie tylko ekonomiczne.

Co-funded by
the European Union

- Poszczególne cele zrównoważonego rozwoju pozostają ze sobą w ścisłym związku. Dlatego osiągnięcie jednego z celów zrównoważonego rozwoju może utrudniać lub nawet uniemożliwiać osiągnięcie pozostałych. Jednym z przykładów występowania takich powiązań jest fakt, że poziom ubóstwa i nierówności znajdują odzwierciedlenie w wysokości realizowanej konsumpcji.

Co-funded by
the European Union

- Badając rozwój zrównoważony, należy uwzględniać fakt, że jest to zjawisko złożone. Koncepcja rozwoju zrównoważonego ewoluowała, ale jej podstawowe zasady i cele przyczyniły się do bardziej świadomych zachowań dostosowanych do istniejących ograniczeń środowiska, niestety głównie w skali lokalnej, a nie globalnej.

Co-funded by
the European Union

- Problemy społeczne mogą występować w różnych obszarach życia społecznogospodarczego kraju. Ubóstwo, bezrobocie, nierówności w poziomie edukacji i zdrowiu, oraz nierówności płci to główne problemy społeczne obserwowane w krajach unijnych w XXI wieku.

Co-funded by
the European Union

- Integracja europejska na początku była nastawiona przede wszystkim na cele ekonomiczne i polityczne, a nie społeczne. Z biegiem czasu jednak komponent społeczny stał się jednym z najważniejszych filarów UE, chociaż zróżnicowanie pod tym względem w krajach członkowskich jest bardzo duże.

Co-funded by
the European Union

Kultura w badaniach psychologicznych

- Kultura jako system wspólnych wartości
- Kultura jako system wspólnych przekonań
- Kultura jako system wspólnych wzorów zachowań

Co-funded by
the European Union

Język i komunikowanie się

- Język i komunikacja werbalna
- Dwujęzyczność
- Komunikacja niewerbalna

Co-funded by
the European Union

Maria Lewicka i psychologia miejsca

- Nieistniejąca dziedzina- psychologia miejsca
- David Canter (1977)- pierwsza książka napisana przez psychologa środowiskowego; zainteresowanie poznawaniem miejsca oraz zachowaniami w miejscu; założyciel *Journal of Environmental Psychology*; zawdzięczamy jemu „teorie miejsca”, które publikuje także *Environmental and Behavior*;

Co-funded by
the European Union

- Irwin Altman i Seh Low to pionierzy psychologii środowiskowej, zainteresowani emocjami dotyczącymi miejsca (pobytu), rolą miejsca w tożsamości człowieka.
- W 1992 zbiorowa praca tych autorów *Place attachment* („Przywiązanie do miejsca”);
- 1978 Harold Proshansky na łamach czasopisma *Environment and Behavior* wprowadził pojęcie tożsamości miejsca (*place identity*);

Co-funded by
the European Union

- „Miejsce” jako przedmiot badań ma uznany status w psychologii środowiskowej, w pozostałych dziedzinach psychologii pojęcie miejsca jest nieobecne;
- John Dixon i Kevin Durrheim (2000) to nieliczni psycholodzy społeczni aktywnie domagający się uwzględnienia roli miejsca w badaniach z psychologii społecznej (np. w badaniach uprzedzeń i dyskryminacji);

Co-funded by
the European Union

- „Miejsce” tym się różni od pokrewnych pojęć „przestrzeni” czy „lokalizacji”, że jest definiowane poprzez **znaczenie**, a więc **treść**.
- Miejsce nie jest tym samym, co przestrzeń, lokalizacją, to nie wiązka zmiennych socjologicznych czy innych danych, to nie zwykła miejscowość.

Co-funded by
the European Union

- Informacje uzyskane z sondaży czy spisów powszechnych stają się informacjami o miejscu, jeśli przekładają się na konkretne treści i znaczenia psychologiczne (treść ludzkich spostrzeżeń, przekonań, pamięci i wyobraźni).
- Materia staje się miejscem i zaczyna odgrywać rolę niezależnego gracza w zachowaniach społecznych ludzi (określając je, stymulując lub ograniczając).

Co-funded by
the European Union

Zagadnienia psychologii miejsca

- Znaczenie miejsca (miejsce w języku)
- Granice miejsca (wyodrębnienie)
- *Genius loci* (duch miejsca)
- Ciągłość miejsca
- Miejsce jako spoczynek
- Natura miejsca (otwarte/zamknięte, statyczna/dynamiczne)
- Estetyka środowiskowa

Co-funded by
the European Union

Związki człowieka z miejscem

- Relacje psychologiczne czy semantyczne
- Predyktory przywiązania do miejsca (cechy osób, regionalne zróżnicowanie przywiązania do miejsca i tożsamości lokalnej)
- Związki człowieka z miejscem i ich konsekwencje psychologiczne
- Pamięć miejsca.

Co-funded by
the European Union

LITERATURA

- Boski, P. i in. (2002). *New directiona in cross-cultural psychology*. Warszawa: PAN
- Boski, P. (2010). *Kulturowe ramy zachowań społecznych*. Warszawa: Podręcznik psychologii międzykulturowej. PWN SWPS
- Boski, P. i in. (2015). *Podróże psychologiczne przez kultury świata*. Poznań: Sorus.
- Griffin Em (2003). *Podstawy komunikacji społecznej*. Gdańsk: GWP

Co-funded by
the European Union

- Lewicka, M. (2012). *Psychologia miejsca*. Warszawa: Scholar
- Matsumoto, D. (2007). *Psychologia międzykulturowa*. Gdańsk: GWP
- Price, W.F. i in. (2003). *Psychologia w badaniach międzykulturowych*. Gdańsk: GWP
- Raczkowska, M., Mikuła A., Utzig, M. (2021). *Zrównoważony rozwój w obszarze społecznym w Unii Europejskiej*. Warszawa: SGGW.

Don't be Titanic, put on your cultural glasses!

Agata Malecha

Ph.D.

University of Management Personnel,
Konin, Poland